

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології та педагогічної освіти, протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

Укладач: Потоцька Т.Ф., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогічної освіти ПЗВО «МКУ імені Пилипа Орлика»

Рецензенти:

Довгань Т.М., директор Приватного закладу загальної середньої освіти «Гіпаніс-ЕОС», м. Миколаїв

Кокол О.М., директор закладу загальної середньої освіти №3 м. Южноукраїнськ Миколаївської області

Барковецька Ю.В., здобувачка освітньої програми «Початкова освіта» ПЗВО «МКУ імені Пилипа Орлика»

Кабаненко І.С., Голова студентського самоврядування ПЗВО «МКУ імені Пилипа Орлика»

ВСТУП

Виробнича практика в закладах освіти проходиться здобувачами вищої освіти спеціальності 013 Початкова освіта на другому курсі у четвертому семестрі, третьому курсі у шостому семестрі та четвертому курсі у восьмому семестрі. Програма виробничої практики в закладах освіти складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалаврів, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 Початкова освіта.

Виробнича практика в закладах освіти проводиться в різних типах шкіл, які відповідають вимогам програми практики, мають необхідну навчально-матеріальну та методичну базу і кваліфіковані педагогічні кадри.

Здобувачі вищої освіти проходять виробничу практику у базових школах міста Миколаєва та області.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета виробничої практики в закладах освіти: вироблення і вдосконалення практичних вмінь та навичок, які необхідні майбутньому вчителю при організації освітньої роботи з дітьми.

Основними завданнями педагогічної практики майбутніх учителів початкових класів є:

- ознайомитися з основними напрямками та змістом педагогічної діяльності;
- проаналізувати навчальні програми і підручники із фахових методик початкової школи;
- планувати власну освітню і методичну роботу на період практики;
- опанувати загальними прийомами роботи з дітьми молодшого шкільного віку, використовувати індивідуальний підходу у роботі з ними;
- формувати уміння і навички розв'язання типових соціально-педагогічних ситуацій, які виникають у роботі з учнями;
- розвивати уміння самостійно використовувати теоретико-методичні знання у освітній практиці;
- аналізувати результати педагогічної діяльності;
- проектувати розвивальне освітнє середовище у початковій школі;
- використовувати інноваційні педагогічні технології у практичній діяльності;
- виконувати функції класного керівника;
- брати участь у проведенні батьківських зборів, конференцій, лекторіїв, консультування батьків щодо підвищення рівня їхньої педагогічної культури, діагностування рівня вихованості дитини;

- налагоджувати суб'єкт-суб'єктну взаємодію з учнями початкових класів, їхніми батьками, колегами;
- планувати методичну і науково-дослідницьку діяльність щоденника практики та іншої документації;
- вивчити кращий досвід роботи педагогів школи;
- брати участь у засіданнях ради школи, методичних об'єднаннях класних керівників і предметних комісій.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

На початку практики здобувачі вищої освіти отримують інструктаж з охорони праці, наказ керівника закладу вищої освіти про проведення практики, тривалість робочого часу здобувачів вищої освіти на практиці, обов'язки здобувачів вищої освіти, завдання керівників практики від кафедри та бази практики під час її проходження.

Основні обов'язки здобувачів вищої освіти при проходженні практики:

- одержати від керівника практики консультацію з проходження практики і оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути до місця проходження практики;
- суворо дотримуватись вимог правил охорони праці та техніки безпеки.

Від проходження виробничої практики звільняються здобувачі, які працюють вчителями початкових класів у початковій школі і мають відповідний запис про це у трудовій книжці.

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

План виробничої практики в закладах освіти:

I. Організаційне заняття.

Ознайомлення здобувачів вищої освіти із завданнями та змістом виробничої практики. Обговорення змісту й організаційного плану роботи.

II. Розподіл практикантів за школами та робочими групами.

Ознайомлення з методикою майбутньої роботи, порядком ведення робочих зошитів педагогічної практики, спостережень і нотаток, збору й обробки матеріалів.

III. Зміст навчальної роботи.

1. Ознайомитися:

- з місцем проходження педпрактики (школою, її історією, традиціями, освітніми та виховними функціями);

– з системою освітньої, позакласної та позашкільної роботи основної школи в цілому, з порядком ведення шкільної документації (з бесіди директора школи чи заступників директора з навчальної і виховної роботи);

– документацією школи (календарним плануванням уроків у початкових класах; матеріальним обладнанням класної кімнати; оформлення та ведення класного журналу, особових справ, планів позакласної виховної роботи, групи продовженого дня, щоденників, протоколів та ін.);

– з специфікою методики роботи вчителів початкових класів певного класу (2 – 4 кл.);

– роботою методичного кабінету початкової ланки освіти та змістом роботи методичних об'єднань вчителів початкових класів;

– із специфікою позакласної роботи.

2. Вивчити:

– зміст календарних і тематичних планів уроків вчителя початкових класів, плану його позакласної роботи;

– анатомо-фізіологічні, психологічні й індивідуальні особливості класного колективу, зокрема педагогічно занедбаних учнів і тих, хто має високий рівень знань, умінь і навичок;

– досвід роботи вчителів з теми, яка розробляється в курсовій роботі з фахових методик.

3. Формувати навички й уміння майбутньої педагогічної діяльності:

– планування освітнього процесу та проведення уроків з різних навчальних дисциплін;

– відвідування та наступний аналіз уроків і позакласних заходів;

– підготовка і проведення не менше 20 уроків з різних дисциплін у закріпленому класі;

– підготовка і проведення уроків із додаткової спеціалізації;

– самостійна підготовка та проведення 2-3 залікових уроків різних типів;

– підготовка дидактичного матеріалу до залікових уроків;

– проведення психолого-педагогічних спостережень;

– проведення індивідуальних бесід з учнями;

– участь у батьківських зборах;

– участь у роботі методичних об'єднань учителів початкових класів, семінарах, засіданнях педагогічної ради школи, в підсумкових конференціях з виробничої практики.

4. Зміст позакласної роботи:

– ознайомитися з змістом та особливостями позакласної та виховної роботи в закріпленому та паралельних класах (планування, методика, особливості педагогічної майстерності вчителів);

– підготувати та провести виховну роботу з учнями в закріпленому класі згідно з планом роботи вчителя;

– опанувати знаннями та вміннями з питань підготовки та проведення позакласної роботи: вечорів (ранків), бесід, диспутів, екскурсій; газет та ін., а отже спільно з учителем підготувати виховний захід: українознавчого спрямування («Роде мій красний», «Верба та калина – символи України» тощо); пізнавального змісту (КВК , «Поле чудес» та ін.); рухливі ігри та розваги («Козацькі забави», «Конкурс спритних і сміливих» та ін.) – в класі, у групі продовженого дня;

– провести виховну годину;

– здійснювати контроль за поведінкою та спілкуванням учнів;

– проводити індивідуальні бесіди з учнями;

– виконувати індивідуальні творчі завдання;

– збирати матеріал для психолого-педагогічної характеристики учня.

IV. Виконання індивідуальних завдань з метою надбання здобувачами вищої освіти вмінь і навичок самостійного розв’язання науково-творчих завдань у руслі обраної професії та вдосконалення умінь і навичок з фахових методик.

V. Перевірка робочих зошитів виробничої практики та напрацьованих матеріалів.

VI. Підсумкова конференція.

4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1.Белікова В.В. Програма та методичні вказівки до педагогічної практики / за заг. ред. О.Е.Коваленко. Харків: УПА, 2015. 43 с.

2.Виноградова Т.В. Книга класного керівника. Харків: Вид. група «Основа», 2016. 128 с.

3.Виховна система школи / упоряд. В.В.Григораш. Харків: Вид. група «Основа», 2015. 128 с.

4.Гребенькова А.О. Довідник класного керівника: 1-4 класи. Харків: «Ранок», 2016. 192 с.

5.Державний стандарт початкової освіти: Постанова кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>.

6.Концепція Нової української школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

7.Мороз І.В., Ярошенко О.Г. Педагогічна практика студентів у загальноосвітніх навчальних закладах: навч. посібник. К., 2015. 90 с.

8.Педагогічна практика в початковій школі: навчально-методичний посібник / за ред. О.Б.Будник. Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2016. 320 с.

9. Педагогічна практика: навчально-методичний посібник / уклад. А.В.Іванченко, О.А.Дубасенюк, А.А.Сбруєва, О.Є.Антонова. Житомир: Житомир. держ. ун-т, 2015. 126 с.

10. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>.

11. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.

12. Сергійчук О.М., Скутіна В.І., Онищенко Н.П. Організація педагогічної практики у педагогічному університеті: навчально-методичний посібник для студентів, магістрантів педагогічних університетів. Переяслав-Хмельницький, 2015. 47 с.

17. Соловей М.І. Організація педагогічної практики в кредитно-модульній системі навчання. К., 2016. 106 с.

Допоміжна

1. Бех Т.Д. Проблема методів виховання у сучасній школі. Педагогіка і психологія. 1996. № 4. С. 136-140.

2. Вовченко І.І., Кутек Т.Б. Педагогічна практика в школі. Житомир: ЖДУ, 2007. 48 с.

3. Григорчук Т.В., Іова В.Ю., Красномоєць Л.В. Веселкове дитинство (Технології виховної роботи з молодшими школярами): навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2001. 116 с.

4. Дрозденко К.С. Психолого-педагогічна характеристика особистості учня. Позакласний час. 2001. № 19-20. С. 3-14.

5. Кузьмінський А. І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2003. 429 с.

6. Мазоха Д.С., Опанасенко Н.І. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 232 с.

7. Максимюк С.П. Педагогіка: навчальний посібник. К.: Кондор, 2005. 667 с.

8. Мартиненко С.М., Хоружа Л.Л. Загальна педагогіка: навчальний посібник. К.: МАУП, 2002. 176 с.

9. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка: навч. посіб. К., 2007. 656 с.

10. Науково-дослідна робота в закладах освіти: методичний посібник / уклад. Ю.О.Турапов, В.І.Уруський. Тернопіль: АСТОН, 2001. 140 с.

11. Омеляненко В.Л., Кузьмінський А.І. Педагогіка: завдання і ситуації. К.: Знання-Прес, 2006. 423 с.

12. Підгурська В.Ю. Педагогічна практика як важлива передумова становлення майбутнього вчителя-класовода. Вісник Житомирського державного у-ту. Педагогічні науки. Житомир, 2013. Вип. 68. С. 3-8.

5. ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Метою контролю за проведенням практики є виявлення й усунення порушень, недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти з виконання програми практики.

Контроль зі сторони університету здійснюється завідуючим кафедрою психології та педагогічної освіти та безпосередньо керівником практики.

Поточний контроль здійснюється керівником від бази практики. При цьому контролюються: відвідування здобувачами вищої освіти практики, виконання завдань індивідуального плану, складання звіту, своєчасність початку і закінчення практики.

6. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Основними звітними документами з виробничої практики є:

1. Індивідуальне завдання на практику.
2. Щоденник практики - зошит, у який здобувач має занотовувати усю інформацію про свою діяльність. У щоденник мають бути занесені аналізи відвіданих уроків та інші види робіт. Записи повинні робитися щоденно, бути обґрунтованими і розгорнутими.
3. Три поширені конспекти уроків (на вибір здобувача).
4. План-конспект одного виховного заходу.
5. Психолого-педагогічну характеристику учня.
6. Звіт практиканта. Стисле повідомлення про виконану здобувачем роботу за період практики. Оформлюється на аркуші паперу форматом А-4 друкованим текстом, підписується здобувачем, керівником практики.
7. Характеристика на практиканта від керівника практики.

7. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Оцінювання діяльності здобувача вищої освіти під час проходження виробничої практики здійснюється за такими критеріями:

- активність, творчість, якість виконання роботи;
- результати аналізу освітнього процесу;
- результати аналізу роботи вчителів;
- якщо здобувач вищої освіти не з'явився на виробничу практику без поважних причин (5 і більше разів), то він не може претендувати на оцінення результатів його діяльності під час практики 75 балів і вище.

При виставленні загальної оцінки з виробничої практики враховуються оцінки за всі види діяльності здобувача-практиканта:

- оцінка навчальної роботи – її виставляє керівник від кафедри з фаху;
- оцінка позакласної роботи – її виставляє керівник від кафедри з фаху;

оцінка за характеристику учня – її виставляє її виставляє керівник від кафедри з психології;

оцінка виховної роботи – її виставляє її виставляє керівник від кафедри з фаху;

Оцінка з виробничої практики прирівнюється до семестрової оцінки з будь-якого предмету і може бути не більшою за 100 балів, які за видами діяльності практиканта розподіляються так:

Орієнтовна оцінка видів діяльності

№	Види діяльності	Бали
1	Навчальна робота	50
2	Позакласна робота	10
3	Виховна робота	30
4	Оцінка за характеристику учня	10
	Всього	100

Загальна оцінка з пропедевтичної практики є сумарною оцінкою за видами її діяльності. Якщо один з видів діяльності оцінено в 0 балів, то й загальна оцінка з практики виставляється – 0 балів.

Підсумкова оцінка практики може бути визначена за допомогою наступної шкали:

“Відмінно” (90-100 балів): наявні всі необхідні документи з практики з усіма реквізитами; звіт написано самостійно з дотриманням формальних вимог; завдання практики виконані і висвітлені повністю; здобувачем вищої освіти продемонстрований високий рівень обґрунтування власних ідей, висновків, творчий підхід; звіт захищено успішно та отримано відповіді на запитання зі звіту.

“Добре” (82-89, 75-81 балів): наявні всі необхідні документи з практики, проте деякі реквізити відсутні; звіт написано самостійно, але деякі формальні вимоги порушені; завдання практики виконані і висвітлені не всебічно; здобувачем вищої освіти продемонстрований високий рівень обґрунтування власних ідей, висновків, проте вони суперечливі чи взаємовиключні; звіт захищено успішно, із зауваженнями.

“Задовільно” (67-74, 60-66 балів): наявні всі необхідні документи з практики, проте деякі реквізити відсутні чи зазначені недостовірні дані; звіт засновано на плагіаті без використання посилань та/або деякі формальні вимоги порушені чи недотримані взагалі; завдання практики виконані і висвітлені не в повному обсязі; здобувач вищої освіти продемонстрував схильність до механічної копіювання чужих ідей, висновків, вони

суперечливі чи взаємовиключні; звіт ледве захищено через малоадекватні відповіді на запитання для захисту.

“Незадовільно” (35-59, 1-34 балів): відсутні один чи більше документів з практики, деякі реквізити відсутні чи зазначені недостовірні дані; звіт повністю засновано на плагіаті без використання посилань та/або багато формальних вимог порушено чи недотримано взагалі; завдання практики пророблені і висвітлені не належним чином; здобувач вищої освіти продемонстрував схильність до механічної копіювання чужих ідей, висновків, вони суперечливі, взаємовиключні і можуть бути майже не пов’язаними з матеріалами практики; звіт не захищено через неадекватні відповіді на запитання для захисту і слабку орієнтацію в матеріалах звіту.

Зразок оформлення першої сторінки звіту про виконання практики

**ПЗВО «МІЖНАРОДНИЙ КЛАСИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПИЛИПА ОРЛИКА»**

ЗВІТ

про виконання програми _____ практики
(вид практики)

Здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Групи _____

Спеціальність _____

Освітній рівень _____

База практики _____
(повна назва)

Керівник практики
від бази практики

(посада, прізвище, ініціали)

Керівник практики від
закладу вищої освіти

(посада, прізвище, ініціали)

Звіт захищений
« ____ » _____ 201 ____ р.

(підпис)

Миколаїв - 2019

Керівники практики:
від ПЗВО «МКУ ім. Пилипа Орлика» _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
від підприємства, організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув (ла) на підприємство, організацію, установу
Печатка
підприємства, організації, установи „___” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув (ла) з підприємства, організації, установи
Печатка
Підприємства, організації, установи “___” _____ 20__ року

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

_____ (назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства,
організації, установи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)
Печатка «___» _____ 20__ року

Висновок керівника практики від ПЗВО «МКУ ім. Пилипа Орлика» про проходження практики

Дата складання заліку „___” _____ 20__ року
Оцінка:
за національною шкалою _____
(словами)

кількість балів _____
(цифрами і словами)

за шкалою ECTS _____
Керівник практики від ПЗВО «МКУ ім. Пилипа Орлика»

(підпис) (прізвище та ініціали)

Примітка: Індивідуальне завдання – перший аркуш у звіті студента (двосторонній при роздрукуванні)

Звіт керівника практики

ЗВІТ

щодо керівництва _____ практикою здобувачів вищої освіти ____ курсу кафедри _____ факультету _____

Відповідно до наказу ректора МКУ ім. Пилипа Орлика мною з _____ до _____ 20__ року здійснювалося керівництво виробничою практикою здобувачів вищої освіти у таких закладах (установах) _____

Всього під моїм керівництвом практику проходило _____ здобувачів вищої освіти. Мною проведено _____ індивідуальних консультацій та _____ групових. Загальна характеристика та оцінка роботи здобувачів вищої освіти _____

Підсумкова оцінка здобувачів вищої освіти за виробничу практику: _____

Практика засвідчила, що під час підготовки здобувачів вищої освіти необхідно звернути увагу на _____

Загальні зауваження та пропозиції щодо організації та проведення виробничої практики _____

Підпис _____

Дата _____